

Międzynarodowa konferencja

Niechciany kompromis?

Wolne Miasto Gdańsk 1920-1939

Gdańsk, 15-17 listopada 2020

Zaproszenie do udziału w konferencji

15 listopada 1920 roku oficjalnie ogłoszono powstanie Wolnego Miasta Gdańska. To, co wielkie mocarstwa półtora roku wcześniej podczas pertraktacji pokojowych w Paryżu wymyśliły jako rozwiązanie kompromisowe, w praktyce miało się okazać problematycznym bytem. W niespełna 19 lat swojego istnienia Wolne Miasto zostało rozarte między Polską, a Niemcami, pomimo nadzoru Ligi Narodów popadło w ręce narodowych socjalistów i było wreszcie miejscem, gdzie ostrzałem Westerplatte zaczęła się druga Wojna Światowa. 100 rocznica tego dnia, gdy założono Wolne Miasto Gdańsk, jest okazją do rekapitulacji jego historii, omówienia echa we współczesności i umiejscowienia go w kontekście innych małych państw.

Nasze pytania przewodnie brzmią: Jakie wnioski wynikają z analizy funkcjonowania miast-państw w okresie nowoczesnych tworów państwowych i dominującego państwa narodowego dla kategorii państwowości? Jak dalece są państwa takie, jak Wolne Miasto Gdańsk, jako rozwiązania kompromisowe, które zawdzięczają swoje istnienie wyrównywaniu interesów władzy, rzeczywistymi miejscami wolności? Czy też za sprawą wielu zależności są skazane na niewolę? Na ile stanowią one alternatywę dla modelu państwa narodowego, czy raczej stają się punktami zapalnymi dążeń państwowo- narodowych i tym samym także wyjątkami, które dyskursywnie i politycznie podkreślają dominację „przypadku zwyczajowego” państwa narodowego? Jak dalece były i są nowoczesne państwa- miasta także miejscami gospodarczej wolności i jaką rolę odgrywały i odgrywają one w międzynarodowych strefach gospodarczych? Jak bardzo rozwijają „Wolne Miasta” jako państwa nienarodowe swoje społeczne, kulturalne i polityczne tożsamości, jak wypełniają przewidziane im funkcje państwowe i komu właściwie przynoszą pożytek? I jak przedstawia się ich dalsza historia: czy, jeśli znajdą swój koniec służą następnym pokoleniom jako miejsce mistycznych wspomnień, czy kojarzone są raczej negatywnie? Jak symbolicznie naładowane jest ich istnienie, czy jest ono zinstrumentalizowane politycznie i jak wykorzystuje się je w obecnym społeczeństwie opartym o doznania marketingowo, turystycznie, czy do tworzenia tożsamości?

Nasza konferencja składa się z czterech części. W pierwszych dwóch chodzi o to, aby przedstawić stan badań nad Wolnym Miastem Gdańskiem i zaprezentować nowe prace naukowe o jego historii. W trzeciej części mają zostać przedstawione inne małe państwa- miasta, od Wolnego Miasta Krakowa do Rijeki/Fiume lub Triestu, od Wolnego Miasta Frankfurtu do państw-miast współczesności jak Monaco. W czwartej części punktem centralnym jest historia pamięci.

Językami obrad są polski i angielski (tłumaczenie symultaniczne). Przewidziana jest publikacja pokonferencyjna.

Zachęcamy wszystkich do zainteresowania i przesłania Waszych propozycji referatów konferencyjnych do 15 lutego 2020 roku do Petera Olivera Loew (abstract 1 strona, biogram, po polsku lub angielsku).

Komitet organizacyjny: prof. dr Grzegorz Berendt (Gdańsk), dr hab. Jacek Friedrich (Gdańsk), Basil Kerski (Gdańsk), prof. dr Edmund Kizik (Gdańsk), dr hab. Peter Oliver Loew (Darmstadt), mgr Adrian

Mitter (Toronto/Marburg), prof. dr Miloš Řezník (Warszawa), prof. dr Luciano Segreto (Gdańsk/Florencja), dr Ewa Szymańska (Gdańsk)

Organizatorzy: Niemiecki Instytut Spraw Polskich w Darmstadt, Niemiecki Instytut Historyczny Warszawa, Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Instytut Herdera Marburg, Muzeum Gdańska, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Europejskie Centrum Solidarności.